

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével,

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Február 26.

(dr. Sz.) Hatodik évfordulója immár annak a szerencsétlen rendeletnek, melytől Magyarország újabb kori aerája, az egyházpolitikai harcok rettentő időszaka kezdetét veszi.

Tisza Kálmán miniszterelnökségének utolsó ténye volt az u. n. elkeresztelési rendelet. Csáky volt a keresztapja, Tisza Kálmán a főpártfogója. Az utolsó minisztertanácson egy szótöbbséggel vitte keresztül. Jól tudta, mit csinál. Tudta, hogy ezzel olyan örökséget hagy utódaira, mely örökös bajoknak lesz a forrása. Éppen ez volt az ő célja, hogy megnehezítse utódai helyzetét, lehetetlenné tegye nekik a békés kormányzást is így készítse elő az ő hatalmának, újabb uralkodásának felkelő napját.

Terve részben sikerült is. Olyan beháborúnak lett okozója, amilyent félszázad óta nem látott ez a sokat hányatott, sokat szenvedett szegény nemzet. Hat esztendő alatt ötödik kormányunk van, a mostani is körülbelül ötödször van válság előtt. A maga útját azonban nagyon rosszul készítette vele elő. Mert Bánffy után talán még Papp Géza is kormányra juthat, — de Tisza Kálmán soha.

Az elkeresztelési rendelet bevallott célját sem érthette el. Az volt a célja, hogy végrehajtsa az 1868. LIII. t.-cz. 12. §-át,

mely a gyermekek vallását úgy akarta szabályozni, akár csak a ruhát.

Sajátságos a magyarországi szabadelvűség logikája, — vagyis inkább logikátlansága! Kijelenti, hogy neki a vallás Hekuba. Katholikus vagy protestáns, izraelita vagy muzulmán, mormon vagy nazarénus vagy éppen felekezetenküli, — az előtte egyre megy; és azért mégis vallások szerint akarja sortirozni az embereket. Avval nem törődik, hogy a gyermekből mi lesz: suszterinas-e vagy proletár? arra sincs gondja, hogy van-e a gyermekeknek mit enniük vagy mibe öltözniük? — de azt mégis ő akarja megszabni, hogy melyik templomba menjenek a gyermekek Istent imádni!

Nem csuda, hogy ez az ostoba rendelet oly nagy harcoknak lett szülő oka. Azt csak nem tűrhetik el az emberek, hogy az állami onnipotenzia a családi szentélybe hatoljon. A nagy angol nemzetnek, melyre úgy szeretnek hivatkozni liberálisaink, az az első alaptörvénye, hogy a családi tűzhely szentély, oda rendőrnek, fináncznak semmi köze.

De az egyház sem engedhetett ennek a jogtalan, ferde intézkedésnek. Krisztus azt mondotta az apostoloknak: »Menjetek az egész világra, megkeresztelvén minden népeket.« Ettől őket vissza nem tarthatja semmi. Börtönre vethetik, máglyára hurcolhatják, birságra ítélik, üldözhetik

őket tűzzel-vassal, de Krisztus parancsától el nem téríthetik. Bizonyosság reá az egyház 19 százados múltja. Ahogy a Nérók, Diocletianok és hitehagyott Juliánok jártak, az lett a sorsuk a Napoleonoknak, Bismarckoknak és — Csákyaknak is.

A magyar papság megállotta helyét. Elszenvetted a meghurczoltatást, megfizette a birságot, de Krisztus parancsától nem tágitott. Csáky rendelete pedig — nem érte meg a hatodik évfordulót.

A szülők természetadta joga törvénybe van igtatva. Igaz, hogy a féltett és államilag dédelgetett protestantizmus érdekében ezt a jogot holmi merev formalitásokhoz kötötték, a feleket zaklatásnak tesszik ki, de a mai rendőrállamban már megszoktuk az ilyeneket; komoly akadályt ez már nem képez.

Csak hogy ehhez a kis eredményhez is rettentő áron jutott az ország. Az öt éves egyházpolitikai küzdelem, a decemberi törvények, a felekezeti béke feldulása, a szenvedélyes pártküzdelmek, a polgári és az alkotmányos jogok korlátozása, nyitrai és stomfai választások s ami rossz csak öt esztendő óta történt mind, mind ennek az ára, ennek a következménye. Ha a jelek nem csalnak, még nagyobb bajoknak nézhetünk elébe. Hogy a kibontakozás mikor kezdődik? — még csak nem is sejthetjük.

Csáky Albin gróf, ennek a szomorú

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Falun.

Irta: Kerényi Miklós.

Rég vártam már a mai napot, úgy örültem jövetelének, mint a gyermek a karácsonynak; de hiába . . . Nem örömnapp volt, hanem gyásznap, a melyen elvesztettem ifjú szívem legszentebb érzelmeit, lelkem nyugalmát, boldogságát. Bár sohase viradt volna fel reám e nap, hogy örökké ábrándjaimnak élhettem volna. Tudom, hogy balga képzelődés volt az egész és mégis mily jól esett nékem. Ha napi munkám után kijöttem az iskolából, kimentem a szabadba. Az erdő hős árnyában bevártam az alkonyatot. Gondolataim pedig ott a messze távolban kalandoztak. Lelki szemeim előtt különféle képek vonultak el: felizgatott fantáziám szüleményei. Láttam Helént az Andrássy uton. A kíváncsiak sokasága bámulja sugár termetét, kék szemét. A barna arczu férfi melléje lép és mondja neki:

— Bájós gyermek, megengedi? Helén pedig mosolyogva bólint fejével.

Ilyenkor felugrottam a puha pázsitról és mondtam magamnak:

— Bolond vagy Miska. Bolondabb és ostobább, mint a kis gyermekek, kiket naponta tanítasz. Nem mondta-e Helén, mikor elment:

— Hüek leszünk egymáshoz, ugye Miska? Miskának nevezett akkor, hej! de ma tanító ur vagyok.

Már tegnap egész nap készültek az öreg tanító házában. Sütöttek, főztek. A gyermekek pedig örvendezve mondták:

— Hazajön Helén.

Én is örültem velök együtt és ismételtém: Helén hazajön.

Szívemben pedig édes bus érzelmek keltek. A bizonytalanság, hogyan fog Helén velem szemben viselkedni, örömmömbé a kételkedés fájdalmát vegyíté.

Az öreg tanító is jelentőségteljesen mondá nékem.

— Miska hazajön majd a leányom. Majd meglátjuk milyen énekesnő lesz belőle.

Vasárnap el fogjátok énekelni a templomban az »Ave Máriát« úgy, hogy még négy év múlva is beszéljen róla a falu. —

Este visszavonultam a szobámba. Olvasni akartam, de nem érttettem meg egy árva mondatot sem.

Egyszerre csak nagy zajt hallok az udvar-

ban. A kocsi, mely künn volt az indóháznál Helénért, megérkezett. A viszontlátás örömeben mindenki valami üdvözlő szót akart mondani neki. Szívem hevesen dobogott. Szerettem volna én is kirohanni az udvarra és belevegyülni a többiek örömjajába, de szégyeltem szívem titkát elárulni.

Egész éjjelen át nem jött álom szememre. Félig becsukott szemekkel feküdtem ágyamban. Folyton előttem lebegett Helén piros orczáival, nevető szemével.

Végre másnap találkoztam vele, de megijedtem, mikor megláttam. Piros orczái helyett halvány sápadt arcát láttam. Szemei, a melyek az előtt csak ártatlanságról beszéltek, a szenvedély tüzeitől égtek.

Csak dus szőke haja maradt ugyanaz. Sirni szerettem volna. Láttam, hogy Helén már nem az a hóbortos kis lány, a kivel azelőtt csendes boldogságról álmodoztunk. Felfedezték jó hangját és elvitték Pestre, hogy énekesnővé kiképezzék, a rui által mindkettőnk boldogságát tönkre tették.

Azon finom érzékkel, a melyet csak azok ismernek, kik valaha szerettek, meg érttettem mindjárt, hogy valaki megakadályozta boldogságunkat.

időszaknak szomorú hőse, valamikor — három év előtt — még büszkén verte a mellét s a miniszteri székből ország-világnak fülébe kiáltotta: Quorum ego magna pars fui, — nagy részem van benne: Vajjon, ha ma kitekint a löcsei választókerületbe eső szepes-mindszenti kastélynak ablakából és látja a népnek jogos felháborodását, elkeseredését, látja az ő alkotásai ellen irányuló mozgalom lázas szervezkedését, látja a rendőr-állam jogtipró erőszakoskodását, látja — — — vajjon el meri-e emelt fővel mondani: Quorum ego magna pars fui?

Akár meri, akár nem, a történelem és a népek sorsát intéző Gondviselés őt fogja felelőssé tenni mindezekért, mint aki szerencsétlen rendeletével annyi vizzálynak magvát hintette el.

E hat év történetének pedig az a tanúsága, hogy amint elsöpörte az idők szele a februári rendeletet, el fogja söpörni a decemberi törvényeket és a juliusi pátenzeket is. Az igazság győzelmét lehet késleltetni, ideig-óráig feltartóztatni, de végleg megakadályozni nem.

Püspöki konferencia.

Február 27-én püspöki konferencia lesz Vaszary Kolos bíboros hercegprímás budavári palotájában. A konferencia tárgyalni fogja a kat. főpapság részvételét a milleniumi ünnepségekben és a napirenden levő ügyeket, különösen a kongrua és autonómia kérdését.

A kormány helyzete.

A kormány érezve a helyzet nehézségét, melyet ügyetlenségével előidézett, kétségbeesetten keresi a kivezető utat. A képviselőház folyosóján élénk megbeszélés tárgyává tették azon hírt, a mely szerint Bánffy a korona hozzájárulását kérte volna, hogy a parlamentet még a milleniumi ünnepségek előtt feloszlatassa, amit azonban nem ért el.

Ezek után világos Bánffy bárónak azon

nyilatkozata, a melyet a képviselőház pénzügyi bizottságának tegnapi ülésén tett. Ugyanis Pázmándy Dénes azt a kérdést intézte a miniszterelnökhöz, vajjon az indemnity javaslata nem rejti-e magában a ház feloszlásának intenczióját.

A mi a sajtó terén felmerült azt a szemrehányást illeti, hogy az ellenzék a budgetvita kihúzásával a tisztviselői előléptetéseket s az új állások betöltését gátolja, a kormány megtehetné, hogy még a budgettörvény megalkotása előtt bejelentse a háznak, miként a kontemplált intézkedéseket már most meg óhajtja tenni. A ház bizonyára egyhangulag megadná erre a felhatalmazást, az ellenzék ez elé semmi akadályt nem görditene.

Bánffy báró miniszterelnök a felvetett kérdésekre válaszolja, hogy a költségvetés letárgyalása előtt a kormány nem érzi magát feljogosítottnak arra, hogy az idejében kontemplált fizetésemeléseket és előléptetéseket foganatosíthassa. Arra sem érzi magát indíttatva, hogy hozzájáruljon a Pázmándy által felajánlott expedienshez, amire az eddigi gyakorlat sem jogosítaná fel. A kormány türelemmel veszi a budgetvitának folyását, vegyék türelemmel a tisztviselők is azt, hogy a budgetben tervelt előnyök ez idő szerint még nem foganatosíthatók. A pártoknak módjukban van a budgetvitát bármily hosszúra nyujtani, de aztán számoljanak az ebből származó következményekkel is. Ami Pázmándy első kérdését illeti, a kormánynak, ha célja lett volna az országgyűlés feloszlása, nem lett volna szüksége az indemnitás két havi meghosszabbítására, megtehetné volna ezt az eddigi három havi indemnitás ideje alatt is. A kormánynak nem volt ez céljában eddig s nem áll céljában a további két havi indemnitás ideje alatt sem az országgyűlés feloszlása. A kormány reméli, hogy a budgetvita lassu menete daczára ez idő alatt létrejő a költségvetés s ha ez idő sem lenne elegendő, ismét újabb indemnitást fog annak idején kérni. Sőt célja a kormánynak ezen országgyűléssel, esetleg elnyujtva a tárgyalásokat a nyárra is, még több részben már tárgyalásra kész törvényjavaslatot is letárgyalatni.

A kormány tehetetlenségében folyton az ellenzékot okolja a helyzet ilyen alakulása

miatt. Így most is néhány kormánypárti lap azt a hírt terjesztette, hogy Ugron pártja obstrukcióval akar élni, hogy így olyan helyzetbe hozhassa a kormányt, mely bukását vonná maga után. Most kiderült, hogy a hír nélkül minden alapot. Csak sajnálatos, hogy ily uton a parlamentnek jelenlegi zilált helyzetét még rosszabbá teszik.

Az államsegély megvonása.

A közeledő választások már előre vetik árnyékukat. A kormány úgy látszik, ha szükséges, megfélemlítéssel is akarja a választókat a maga részére megnyerni. Most is miként a szamosujvári püspöki konzisztórium körlevelében tudatja az egyházmegye papságával, az eddig élvezett ugynevezett királyi segélyt, melyből egy-egy pap 30 frt évi segélyben részesült, ez évre a kormány már megvonta. Különösen feltűnő a segély ezen megvonása most, midőn az ág. ev. lelkészek fizetésének javítására szolgáló összeget felemelték 74000 frtra, a reformátusokét pedig 150,000 frtra. A gör. kath. lelkészek helyzete pedig sokkal rosszabb, mint amazoké.

Apponyi Albert gróf beszéde.

Apponyi Albert gróf beszéde nagy hatást keltett nemcsak az ellenzéknel, hanem a kormánypárt számos előkelő tagja is helyeslőleg kísérte beszédét. Így Wekerle Sándor helyeslőleg bölintott, mikor Apponyi a kvóta felemelése ellen beszélt.

Rokonszenvesen fogadták Apponyi beszédjét még Csáky Albin gr., Lukács Béla, Chorin Ferencz, Tisza László, Teleki József gr., Busbach Péter és még sokan a szabadelvű-párt köréből.

A pártklubokban is megbeszélték Apponyi beszédjét és találkoztak úgy a szabadelvű, mint a szélsőbaloldali ellenzék körében, kik Apponyi javaslatának elfogadását óhajtják.

Különösen Horváth Gyula, Ernüsz Kelemen és Károlyi István gróf pártolják a javaslatot, a melyet különben egyhangulag elfogadtak.

A függetlenségi pártok még nem határoztak e javaslat felett.

Jellemző, ami eddig a kormány-párt magatartásáról e javaslattal szemben tudomásunkra jutott. Apponyi beszéde után egyes kor-

Annyi mindenfélét akartam néki mondani. Meg akartam kérdezni, hogy miért bankódik, de nem lehetett. Nem voltunk egyedül.

Vártam, míg kedvező alkalom kínálkozik, mert szívem csordultig tele volt búval, ha láttam szomorú Madonna arcját.

Meg kell mondanom néki mindent, hogy könyitsek az én és talán az ő szívének fájdalmain is.

Délután elmentem hozzájuk. Helén egyedül ült a szobában. Óvatosan, lábujjhegyen közeledtem feléje.

Jöveletemet nem vette észre. Egy barna férfi arcokéjét szorongatta kezében, szemei könnyben usztak. Megértettem bánatát. Hiszen ez sorsunk. Szeretünk és csalódunk. Szerettem én is és csalódtam.

Feltekingított és meglátott. Némán odanyujtá kezét nekem.

— Helén, maga már nem a régi bohó kis leány. Ön bankódik valami miatt!?

— Igen. Bankódom. Ugy-e, maga jó, nem haragszik reám, hogy elfelejtém, de nem tehetek róla. Megismerkedtem Kádár Lajossal és megszerettem. Szeretett ő is, de felesége nem

lehettem. Szegény leány vagyok, ő neki pedig gazdag kellett és elvette Straszner Bertát. — Tudom, hogy fájdalmat okozok önnek, de meg kellett mondanom. Zokogni kezdett, de egyszerre elfogta a köhögés, amitől egészen kipirult az arca, de ez már nem volt azon egészséges pir, amely azelőtt olyan üdévé tette szép arcját.

Valami vigasztalás fölét akartam mondani, de alig tudtam egy néhány szót kimondani. Könyök lopóztak szemembe. Azhittem, hogy a szívem is meghasad belé.

Szomorú napom volt ma.

*

Eljött a tavasz, de nem hozott új örömet szegény szívemre.

Helénnel elmentünk mindennap a szabadba. Az orvos azt mondja, hogy csak ez segíthet már rajta. De az is mind hasztalan volt. A természet újra feltámadt álmaiból és vele szívünkbe is új tavasz szállott. Lassankint elfeledtük a multat és ismét felelevenítettük azon kedves emlékeket, a melyekhez első szerelmünk fűződött. Elbarangoltunk az erdőben és Helén visszanyerte kék szemének tekintetét,

angyal arcának nyájas mosolyát. Csak néha kinezta őt az álnok köhögés és ilyenkor keblemre hajtá fejét. Ha végre megszűnt a köhögés, reám nézett és mondá:

— Ugy-e ismét egészséges leszek és akkor boldogságunkat nem fogja már zavarni semmi sem.

Ismét előlről kezdjük régi megszokadt szerelmünket. Ismét megfogod kezemet és fülembe sugod: Szeretlek.

De nem soká tartott e boldogságom. Helén nemsokára már nem hagyta el az ágyát. Köhögési rohamai mind gyakrabban jelentkeztek, szemei pedig egészen beestek.

De ha meglátogattam, mindig mosolygott és biztatott, hogy már jobban van.

Csakugyan jobban van már.

Nincsenek már szenvedései.

Egy szép májusi napon elköltözött tőlünk. Tegnap jött el hozzám az öreg tanító. Szemei veresek voltak a sirástól. Remegő hangon mondta el a hírt:

— Szegény Helén meghalt!

Ez első szerelmem szomorú vége.

mánypárti képviselők hangsúlyozták, hogy nagyon is helyes és jó Apponyi javaslata, a melyben előkészületeket kér azon esetre, ha kereskedelmi és vám-szövetségünk Ausztriával létre nem jöhetne. Bánffy erre azt felelé, hogy »hiszen ezt megtehetjük, de ne az ellenzék adjon erre marsrutát.«

Ugy látszik ennek következménye azon határozati javaslat, a melyet egyesek óhajaszerint a kormánypárt nyújtana be és fogadna el az ő két tucatsznyi többségével.

Azonban ez az eljárás bizonyára csak jobban feltüntetné azon klikk-szellemet, amely most parlamentünkben uralkodik.

Keresztények üldözése.

A nagyhatalmak követői most tették meg jentéseiket, a melyek szerint Armeniában 25,000 keresztényt öltek meg, míg ezekkel szemben csak 79 török vesztette el életét. Különös és szomorú dolog, hogy a nagyhatalmak, amelyek sokszor néhány nagy kereskedő érdekeinek megőrzése végett közbelépnek, mint azt most Transvaal példája mutatta, ellenben midőn 25,000 keresztényről volt szó, tartózkodtak minden beavatkozástól.

A liberális párt bukása.

Tegnap lapunkban adtunk már mutatványt a legujabb politikai röpiratból, melyben van ugyan meglehetősen darab utópia, van nem egy botlás és hiba, de van sok igaz is. Jónak látnunk még egy részt közölni belőle. A liberális lapok úgy tüntetik fel ezt a röpiratot, mint valami merényletet a hazafiság ellen. Argumentumnak azonban elégnék látnak csak annyit felhozni, hogy »Wien«-ben nyomatták. Vegyék tudomásul, hogy hazafiság dolgában tul tesz rajtuk. Apponyi grófnak nemzeti szellemű követeléseit következetesen leszavazza a liberális párt, és hűségesen assistál neki a sajtó. Ez a röpirat pedig a nemzeti párt vezérének minden ilyen hazafias követelését magáévá teszi. Ime a bizonyosság, az Apponyi grófról szóló cikkek:

Apponyi.

A legtisztább államférfiúi alakja Magyarországnak. Neve, származása, szive, esze, genieje ... mind arra praedestinálják, hogy a konservatív párt vezére legyen.

Csak ilyen vezér győzedelmeskedhetik a tömegek elűtésén s pártunk céljainak ő nyerheti meg teljesen a király szívetét.

A konservatív párt élén állva, pályája mint a gyűrű oda térne vissza, a honnét kiindult. Vonzó egyéniségének, nagy politikai karakterének, elragadó ékesszólásának fényétől, a konservatív törekvés is fényt, népszerűséget nyerne és csábítóvá válnék a tömegek szemében.

Apja hagyományában nőtt fel s a kalksburgi iskola finom, nemes zománcza, exquisit nevelése eltörülhetetlen nyomokat hagyott rajta.

Több mint huszéves politikai pályafutása telve van érdekes fordulattal, szépséggel s az érzékeny ingadozások episódjaival. De akármire határozta magát, konservatív alaptermészete elemi erővel nyilatkozott meg minden fontosabb lépésében. S mikor már mindnyájan azt hittük, hogy ő is a liberalizmus fekete vizeire bizza életésónakát: az egyházpolitikai harcokban egy csapással jó utra tért újra s a konservatív álláspontot hatalmas erővel képviselte.

Kassai beszédében hangsúlyozta, hogy a liberalizmus jelszavánál előbbre teszi a nemzeti érdekeket. E mondásával szerencsésen formulázta a magyar konservatív politikát, mely tulajdonképpen a nemzeti alapra való visszatérést jelent.

Nem nemzeti érdek, hogy a földbirtok megóvassék?

Nem nemzeti érdek, hogy a kisipar fellendüljön?

Nem nemzeti érdek, hogy a katolikus egy-

ház, a melynek karján az ország a civilizált országok sorába lépett, ősi fényében fentartassék?

Nem nemzeti érdek, hogy a nép csontvelejét gyöttrő, rossz adórendszer megkönnyíttessék?

Nem nemzeti érdek, hogy az iskolák felekezeti autonómiája megvédessék?

Nem nemzeti érdek, hogy az elégtelen nemzetiségi honpolgárokból jó hazafi válják, a kik a hazáért akarnak élni életükben, s a hazahantjaiban szeretnének nyugodni haláluk után?

Az internationalis tözsdé megrendszabályozása; a választói jog kiterjesztése; a délibábokkal kecségető közjogi ellenzék leverése ... nem nemzeti érdek-e mindez?

A konservatív párt programja nem minden ízében nemzeti-e?

Nos, ha igen, akkor a »nemzeti párt« vezérének nem lesz nehéz kezébe venni a konservatív zászlót, mely a győzelem szelében magasan szárnyal, s mely keresztény is, nemzeti is egyidőben, s mely zászlóhoz a politikai erőszaknak, a párturalom önzésének, az alkotmányosság színébe öltözött liberális zsarnokságnak, erőszaknak szennye, könnye és gyásza nem tapad.

Higgye meg Apponyi gróf, tiszta lobogó az, méltó az ő tündöklő politikai multjához s nagy egyéni feddhetlenségéhez!

Gondolja meg, hogy önmagukat túlélt, megvénült politikai rendszerek bukása után, az ellenkező elvnek szabad csak uralomra jutni. A liberális uralkodáshoz annyi gyűlöletnek emléke tapad, hogy a szabadelvű párt bukása után, nagyon hosszú ideig, a liberális musnak még csak a nevét sem lehet ellenszenvvel felidézése nélkül említeni.

A liberális párt bukása után újra liberális elvekkel kormányozni, az annyi volna, mint elfogadni egy szomorú örökséget, melynek hitelét a könnyelmű örökhagyó még életében teljesen kimerítette. Egy oly örökséget, mely csupa passzívából áll, melynek elfogadása tehát a nevető örököszt anyagilag megrontaná és egész életére tönkre tenné.

A liberális mus csődje után csak a konservatív politika következhetik a természeti törvények amaz erejénél fogva, hogy a hosszú tél után tavasz és nyár jó; de tél után újra tél nem jöhet.

Apponyi a szabadelvű párt huszonhét éves sárfarkodásának legveszedelmesebb ellensége. Ő ostromozta legjobban a rendszer számtalan bűnét és gonosz visszaéléseit; ő constátálta annyiszor, hogy itt nem személyváltozás, nem kabinetkrisis, hanem pártválság, a rendszer bukása segíthet csak.

Ha ő maga mégis liberális alapon próbálkoznék meg, az emberek furesán megcsóválják fejüket, s azt kérdeznék mi ez?

Azt hinnék, hogy liberalizmus nélkül ez az ország fenn nem állhat, s hogy ebből a vén gebéből a lelket bottal sem lehet talán kiverni. Sőt a rendszer évtizedes ellenségei is kénytelenek meghajolni az ő nélkülözhetlenségének dogmája előtt, s kénytelenek azokon a kitaposott nyomokon járni, mikor még hatalmának tetőpontján állott.

Sokan azt hiszik, hogy Apponyi Bécsben szemben oly súlyosan compromittálta magát, hogy hosszú időre, talán évekre van szüksége, míg magát és ügyét tisztázhatja.

Hát ez egyszerűen tévedés s az udvari körök okos, finom, érett politikájának alapos félreismerése.

Bécsben is uralkodnak a rokonszeny törvényei. Ott is kedvesebb az egyik ember mint a másik. S ott sem mindenik államférfi felé fordul egyenlő mértékben a bizalom.

Vannak emberek, s még inkább vannak örökölt nevek, a melyek előtt megnyílnak a szívek s készségesen kinyílnak az ajtók. Egy-egy ilyen büvös név játszva győzi le ama nagy nehézségeket, a melyek az udvar légkörében az olyan politikusokra várakoznak, a kiket felhasználnak, mert szükség van rájuk, de a kiket »szemre vesz ölyként sanda gyanu«, — a mint Arany János mondja.

Az Apponyi névnek is hódító varázsa van, és a grófnak sok politikai tévedése kellett hozzá, hogy ezt a jóhangzású nevet egy kicsit compromittálja. De nem compromittálta végleg,

s abban a magas társaságban, a hol most gunyosan III. Rákóczy Ferencnek hívják, még sok kebelben él a remény, hogy Apponyi Albert végre is feltalálja azt a helyes utat, melyről sohasem kellett volna letérni.

De ha a gyöngéd rokonszeny minden köteléke elszakadozott volna; ha az eberhardi remete nagy és nemes szolgálatainak emléke teljesen elhalványult volna; s ha Apponyi az ellenszenynek s a bizalmatlanságnak egész viharát zúdította volna is fejére: abban a pillanatban érvényesülne és hatalomra jutna, a melyben szükséges volna, sőt nélkülözhetlensége bebizonyosodnék. Ha gyűlölnék is, akkor is igénybe vennék szolgálatait a trón és a haza érdekében.

A társadalomnak s az államéletnek ama fénylő csúcsein, a mit mi magyarok »Bécsnek« hívunk, a világpolitika áramlatai uralkodnak. Ott nem alkalmaznak kicsinyes mértéket és falu tornya-féle szempontokat. Ha Tiszát acceptálták annak idején, sőt tizenöt évig támogatták, Apponyit is szívesen fogadják, ha Magyarország s a dynasticus érdekeknek szolgálatára vállalkozik.

Mondhatom különben, hogy Apponyi kormányképtelensége naiv legenda, semmi más.

Mit vétett olyant, a mit nem lehetne megbocsátani neki?

Igaz, a konservatív politika utjáról néha eltért, de egy husz éves ellenzéki harc hevében tette. Egy makacs, szívós, ügyes, erőszakos rendszert ostromolt nagy kitartással és nemes buzgalommal. — E harcban az volt főcélja, hogy ellenségében kárt tegyen. Bizony néha hozzá nyult a socialis petroleumhoz, s néha a Rákóczy korából fenmaradt kerekemordályokból lövöldözött a liberális musra, de ez nem lényeges. — A lényeges csak az, hogy látogató rést lött a szabadelvű párt sánczain, s itt-ott felgyújtotta fejük felett a házfedelet.

Egy ellenzéki vezérnek ki venné komolyan minden szavát?

Neki a tömegek szenvedélyeire kell appellálni, s a népszerűtlenség átkát kell felidézni politikai ellenfeleire. Becsületes jó házasság emberek vagyunk sokan, de nem követünk-e el mindnyájan ifju korunkban kedves dörösegeket?

A konservatív nevet ellenségei oly rossz hirbe hozták, hogy csak oly népszerű ember vállalkozhatik annak restaurálására, mint Apponyi Albert.

Husz éves politikai multja, nemes caractere, ragyogó dialecticája, nagy tudása, szíveket elragadó ékesszólása: arra praedestinálják, hogy nemzetének s az udvarnak Beaconsfieldje legyen.

Családja hagyományainál fogva konzervatív, neveltetésénél fogva hitű katolikus, politikájánál fogva nemzeti: ő van hivatva reá, hogy a keresztény és nemzeti konservatív párt vezére legyen.

Az iskolák millenniumi ünnepe.

Ily czim alatt vasárnapi számunkban megjelent közleményre kaptuk az alábbi kis helyreigazítást, melynek az ügy érdekében szívesen helyet adunk.

A »Tiszántul« vasárnapi számában a fenti czim alatt sok jó akaratról tanuskodó, de több tekintetben téves információkon nyugvó közlemény jelent meg, amelynek egyes részeit az ügy érdekében helyreigazítani a rendezőség feladata lévén, azt a következőkben kívánjuk eszközölni.

1. A népiskolák milleniumi ünnepélyét nem a »községi« tanítói kar rendezi, hanem az összes felekezeti és községi tanítói személyzetet magában foglaló »Tanítói kör.« E szerint a cikkkirő azon kívánalmáról, hogy a felekezeti iskolák se maradjanak el: már a rendezőbizottság megalakításánál gondoskodva volt s éppen a Tanítói kör is kifejezte, miszerint egyik felekezeti iskoláról sem teszi föl hogy e magasztos nemzeti ünnepély keretéből magát kivonni igyekeznék.

2. A rendezőség megállapodásában sem „fohászszzerű ima,” sem „imaszerű fohász” nem szerepel, hanem a megállapodás az, hogy a „Tanítói kör” közvetve felkéri az összes egyházakat, miszerint az ünnepély napján hálaadó istentiszteletet tartsanak, épen oly értelemben, mint azt a cikkiró indítványozza.

3. Az éremkiosztási a kör is kívánatosnak jelezte ugyan, de keresztül vitele attól függ, hogy egyáltalában hoznak-e forgalomba a fővárosban valami olcsóbb kiállítású eféle érmekeket, mert a „veretést” a rendezőség anyagi eszközei nem engedik meg.

4. Hogy a fővárosba fölviendő gyermekcsoport összeállításánál minden felekezeti iskola figyelembe fog vétetni, ezt már maga a rendezőség szervezete garantírozza, melyben mint említettük nem csupán a községi, hanem a felekezeti tanítók is képviselve vannak.

Végül igen helyesnek tartjuk a cikkiró azon megjegyzését, mely a nagyváradi felsőbb tanintézeteket érinti. Hogy ezek mennyiben szándékoznak egyöntetűsége jutni, azt nem tudjuk, de igen kívánatos volna.

A polgári és elemi népiskolák tanító kara már az előkészületben odáig jutott, hogy a rendezőbizottság még e hét folyamán valószínűleg közölheti a végleges programot.

Amint ez lehető lesz: egyuttal ismertetni fogjuk az eddigi összes intézkedéseket. A felutazó gyermekcsoport javára való kegyes adományokért azonban addig is esedezünk az ügy érdekében.

A rendező bizottság.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A főrendiház ülése.

1896. február 25.

Az ülés kezdete d. e. 11 órakor.

A főrendiháznak ez évben a mai első ülése volt.

Szlávy József elnök egész sereg bejelentése után, bemutatott néhány képviselőházi átiratot, majd pedig elparentálta a főrendiháznak a legutóbb elhunyt tagjait: Dulánszky Nándor pécsi püspököt, Erdődy István grófot, Stubenberg József és Nemes Vince grófokat, Beöthy Zsigmondot és Melzer Istvánt, kiknek emlékét a főrendiház jegyzőkönyvileg öröklítette meg.

A főrendek jegyzékébe pedig az elnök jelentése szerint újabb felvétettek: Magyarevics Jeremiás, budai gör. kel. püspök, Szász Domokos, erdélyi ref. püspök, br. Bánffy Albert, br. Harkányi Frigyes és Károly, br. Gerliczy Ferencz, br. Inkey Imre és István.

A főrendiház ezután minden vita nélkül tudomásul vette a koronázási jelvények kitételéről szóló miniszteri előterjesztést és a kvótabizottságra vonatkozó hat. javaslatot.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés fél 12 órakor véget ért.

A főrendiházi ülés után konferenciát tartottak, melyben kijelölték a kvóta-bizottságba Szmracsányi püspököt, Gajzágót, Dessewffy Aurélt, Lukács Antalt, Pallavicini Ede őrgrofot.

A képviselőház ülése.

Február 25.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Eszterházy Kálmán gróf, Josipovich Géza, Illy és Bálint.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Dániel Ernő.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Láng Lajos előadó: Beterjeszti a pénzügyi bizottság jelentését az indemnitásról szóló törvényjavaslatról, azzal, hogy az kinyomattassék és az osztályok mellőzésével vételessék tárgyalás alá.

Következik a napirend:

a kereskedelemügyi tárca költségvetésének folytatólagos tárgyalása.

Molnár Józsiás: A nagy malmokról szólva, főlegesenek, sőt a kisebb malmokra nézve egyenes károsoknak tartja az azoknak, t. i. a nagy malmoknak adott koncessiókat. E kedvezmények károsok a magyar buzára, károsak a magyar gazdára, s szőlő nem tudja megérteni, hogy miért kell a magyar buzának meghajolni a Balkán buzája előtt, hogy a balkán buzának miért kell nagyobb keletnek örvendenie a magyar buza rovására.

Tudja, hogy minél közelebb esik valamelyik kisebb malom a nagyobb malomhoz, annál kevésbé képes kiállni a versenyt avval szemben. Elmondja, hogy a saját malmára is, melynek pedig legnagyobb forgalma van az összes magyarországi malmok között, mily káros behatással volt a román buza behozatala.

Fölhívja a miniszter figyelmét, hasson oda, hogy a magyar buza a román buza előnyére tönkre ne menjen.

1867 óta összes dicsőségünk abban kulminál, hogy rengeteg vasuti befektetések és építkezések által államháztartásunk egyensúlyát helyreállítottuk, mintha bizony az valami nagy dolog volna, de emellett buzaáraink folyton esökkennek, buzakivitelünk mind kisebb területre szorul, de annál nagyobb a behozatal, ami nyomasztólag hat közgazdaságunkra.

Nagy baj buza termelésünkre nézve az is, hogy mindenféle lisztet összekevernek s azt azután külföldön mint magyar lisztet bocsátják áruba. Két határozati javaslatot nyújt be.

Az egyikben utasítatni kívánja a kormányt, hogy az idegen buza behozatalát rendelettel szüntesse be, a másikban pedig utasítatni kívánja a kormányt, gondoskodják arról, hogy mindenféle összekevert liszt a külföldön magyar liszt gyanánt áruba ne bocsátassék. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Tuba János: Reflektálva Apponyi indítványára, azt olyan alakban, amint az beadatik, főlegesenek tartja, mert a kormány amúgy is megteszi a szükséges intézkedéseket, miért is ahhoz nem járul.

Ezután szól a kis iparról, amely rendkívül súlyos, válságos helyzetben van, s azon eddig még igénybe nem vett új eszközökkel kell segíteni.

A kisipar helyzetének javulását illetőleg nagy gond fordítandó az iparostanonez-iskolákra, melyek dotálására a költségvetésben jövőre az eddigieknél nagyobb összeg veendő fel.

Gondoskodni kell, hogy oly helyeken, hol iparostanonezok nagyobb számmal vannak, ott ezek szakcsoportonként alapos oktatásban részesíttessenek.

Nagy fontosságú dolog az is, hogy a kisiparosok és kigazdák olcsó hitelhez jussanak. Egyébként a kisiparról szóló törvény sürgős revizióra szorul.

A hadsereg szükségleteit illetőleg is nagyobb arányt kell biztosítani a szállítás terén a kis iparnak, de legalább érvényt kell szerezni e tekintetben a meglevő intézkedéseknek. A költségvetést elfogadja.

Elnök: Az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után

Helfi beszélt. Már két óra felé járt az idő, midőn Dániel miniszter kezdett beszélni. Kijelentette, hogy a kormány nem pártolja sem Kosuth, sem Molnár javaslatát. Apponyi gr. javaslatát pedig feleslegesnek tartja, mivel a kormány ugy is megtette az intézkedéseket, melyek a kereskedelmi és vámszövetségünk létre nem jövése esetén szükségesek lesznek. Apponyi erre röviden megadta válaszáat, hogy a miniszter őt teljesen félreértette és reméli, hogy ha erről meggyőződött, bizonyára hozzá fog járulni javaslatához. (Derűtség a baloldalon.)

Dr. Hoványi Gyuláné temetése.

Eltemettük... Igen, temettük mindnyájan, a kik ott mentünk szomoruan a koporsója után.

Nem egy családnak a halottja ő. Halottja mindazoknak, a kik valaha ismerték, vagy látták: halottja azért kis társadalmunknak.

Az a vigasztaló résztvét, mely temetésén

olyan szépen megnyilatkozott, bizonyítja, hogy halála sokakat érintett fájdalmasan. De hisz' természetes ez. Az a természetszerű szellemi, vagy talán inkább erkölcsi kötelek, az a rokonszenv, melyet mindazok iránt érzünk, a kikiről tudjuk, hogy a társadalomban helyet, hivatás-szerűen betöltött helyet foglalnak el, megmagyarázza a fájdalmat, s bizonyítja, hogy mindnyájunk halottját temettük benne.

Korán reggel, fél 9 órakor kezdődött a temetési szertartás a hideg-ser-utcai házban.

Az udvaron elhelyezett ravatalt csak a családtagok koszorui borították, a többi már künn volt a koszorus kocsin.

Az udvart és az utcát nagyszámu előkelő közönség lepte el.

Palotay László kanonok a megboldogult kívánsága szerint segédlet nélkül végezte a temetési szertartást, ugyszintén az újvárosi templomban a gyász istentisztelet is.

Megható volt a templomba vonuló menet. Elöl ment a szertartást végző kanonok, utána a koszorus kocsi, majd a holttestet hozó négylovas gyászkocsi, mely után az elhunyt férje és két sógora, a család többi férfitagjai és nagyszámu közönség haladtak, s végre a hoszszu kocsisor bezárta a menetet.

Gyászmenet alatt a megboldogult kívánsága szerint a székesegyház nagyharangja egyedül kongott szomoruan, tompán.

Gyászmisze után az újvárosi temetőbe vittek a holttestet, s ott a családi sirboltban teték nyugalomra.

A sűrű pelyhekben eső hó azóta már betakarta a frissen hantolt sirt, a látogató alig ismer rá a dombra, mely a kedves halott porlandó testét takarja. De a lélek az ott van, ott lesz örökké a családban s szerelmével őrizi apró gyermekeit s vigasztalja a mélyen sujtott férjét.

A temetésre testüleg kivonult a jogakadémia tanári kara és ifjusága. A gyász isteni tisztelen jelen volt Pável Mihály gör. kath. püspök, előkelő hölgy közönség s előkelőségeink közül ott voltak:

Dr. Beöthy László főispán, dr. Bulyovszky József, Busch Dávid, Bérczy Imre, Bige Gyula, Bölönyi József, dr. Baróthy Akos, Brán Felicián, Czifra Gerő, Andrányi Károly, Des Echerolles Kruspér Károly és Sándor, Duma Florian, Faliczky Viktor, Ferdényi Kálmán, Frankó Endre, Fetser Antal, Gratz Antal, Gyurkovits Kornél, Hlatky E., Hering S., Huzella Gy., Kiss Elek, Lázár Márton, Lopusny Gyula, Lovassy Andor, Lévy Zsigmond, Mezey Mihály, dr. Márkus László, Mihelyi Adolf, Nadányi, Nemeskey Andor, Nagy Lajos, Nozák Ignác, Papp János, dr. Popovits György, Orley Kálmán, Oszterlamm Ármin, Ritoók Zsigmond, ifj. Rimler Károly, Rádl Ödön, Sal Ferencz, Szunyogh Péter, Szunyogh Loránd, Sebestyén Lajos, Serdült Bálint, Szász Ágoston, Szücs István, Schenk Emil, Thorma Lajos, Tóth Dezső, Wallner Ödön, Wertheimstein Alfréd, Reismann Mór, stb.

A temetést Veiszlovits Adolf és fia rendezte elismerésre méltó pontossággal.

TÁJÉKOZTATO.

- Február 26. Nagyvárad város számonkérésének működése délután 2 órakor.
- 27. A községi iskolaszék ülése d. u. 4-kor.
 - 29. A biharmegyei nőegylet választmányi gyűlése d. u. 4 órakor.
 - 29. Biharmegye központi választmányának ülése.
- Márczius 1. Ügyvedi kamara közgyűlése d. e 10-kor.
- 1. A nagyváradi kereskedő ifjak körének jubiláris közgyűlése.
 - 1. A ker. iskola felavatási ünnepélye d. e. fél 11 órakor.
 - 2. Megyei közigazg. ülés d. e. 10 órakor.
 - 5. Közigazgatási gyűlés a városházán d. u. 3 órakor.

- Márczius 5. Nyilvános árverés a város tulajdonát képező házakra és telkekre d. e. 10 és d. u. 3 órakor.
- 5. Voniga Dávid sajtópöre.
 - 8. A nagyvárad-i takarékpénztár 49-ik évi közgyűlése d. e. 10 órakor.
 - 8. A biharmegyei és nagyvárad-i nőegylet tárgy-sorsjátékának húzása
 - 11. Hoffer Géza sajtópöre.
 - 12. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
 - 15. Rabsegélyző egylet közgyűlése.

UJDONSÁGOK.

* **A bibornok utazása.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok püspök, tegnap délelőtt Mayer Antal püspöki könyvtárnok kíséretében Budapestre utazott, hogy a holnap tartandó püspöki konferencián részt vegyen.

* **Kinevezések.** Ő Felsége a király Fehér Ipoly a Szent-Márton püspök és hitvallóról ezimzett Benedekrend pannonhalmi főpátját öt évi időtartamra az országos közoktatási tanács másod elnökévé nevezte ki, J e z s ó M i h á l y szülőgyéni plébánosnak pedig az üresedésben levő esztergomi mesterkanonoki állást adományozta.

* **Telefon Nagyvárad és Budapest közt.** A budapest—kolozsvári, illetve budapest—nagyvárad-i telefon-vezetékét, úgy látszik rövid időn kiépítették az állam. Pár nappal ezelőtt a képviselőház ülésében, a kereskedelmi tárca költségvetése kapcsán Dániel Ernő miniszter a legközelebbi teendők közé sorozta a fentebb említett helyközi telefon-vezeték kiépítését. Mint jó forrásból értesülünk, a nagyvárad—budapesti telefon összeköttetés tervei, műszaki számításai nagyrésztben elkészültek már s a még hátralevő munkálatokon most dolgozik a nagyvárad-i posta-távirda igazgatóság műszaki osztálya. Ha rendkívüli akadály közbe nem jön, ez év folyamán már alkalmunk lesz élvezni a közvetlen összeköttetés előnyeit a fővárossal.

* **A milleniumi népbándériumok felszerelése.** A honvédelmi miniszter tudomására hozza Bihar megye hatóságának, hogy a népbándériumok számára a gazdáknak gondozás végett kiadott kincstári lovak rendelkezésükre állanak, csak tudassák, hogy hány ilyen lóra lesz szükségük.

* **Uj koronapénzek.** A Neues Wiener Tagblatt értesülése szerint a két pénzügyminiszter elhatározta, hogy az osztrák-magyar bank tizkoronás bankjegyeket s az állam pedig öt koronás ezüst pénzt fog kibocsátani. Az öt koronásokat a legjobb ezüsből 937:1000 arány szerint fogják verni. Ezeknek az ötkoronásoknak veretését nem tartjuk célszerűnek, mert az akkora ezüstpénz nagyon alkalmatlan.

* **Számonkérő szék a városnál.** B e ö t h y László főispán tegnap folytatta a városházán az ügykezelés vizsgálatát. A gazdasági ügyosztálynál, valamint a közigazgatási iktató és kiadóban, a számvétségénél, adóügyosztálynál alapos vizsgálat alá vette a számonkérő szék tagjaival az ügykezelést s mindent rendben talált s megelégedését nyilvánította a tisztikar és a kezelő személyzet munkássága felett. Még a katonai és illeték ügyosztályt veszi szemle alá s a kapitányi hivatal működését vizsgálja felül.

* **Ülés a vármegyén.** Biharvármegye székházában ma délelőtt 10 órakor ülés lesz, melyen a községek építkezési szabályrendeletét állapítják meg. A szabályrendelet azokat az irányelveket határozza meg, amelyek az építkezéseknél az összes biharmegyei községekben tartandók lesznek.

* **Az olasz óvoda felállítása.** Az Olaszban felállítandó községi kisedővoda helyiségére nézve annyi ajánlat érkezik a városhoz, hogy kedvező alkalom lesz a legcélszerűbb ponton megfelelő épületet vásárolni. Azonban alig hisz-

szük, hogy az ajánlott házak közül bármelyiket megvásárolhassa a város, mert három óvoda felállítására összesen 10,000 forintot szavazott meg a közgyűlés, az olasz óvodára megajánlott házak bármelyikéért pedig egymagában ilyen, vagy jóval magasabb összeget kér a tulajdonos. Tegnap dr. K o r d a K á l m á n orvos adott be ajánlatot, melyben a Sztaroveszky-utcán levő házát 18,000 forintért felajánlja a városnak óvoda céljaira.

* **Az egyiptomi tanulmányut.** A Beöthy Zsolt, Platz Bonifác és Goldzieher Ignác vezetése alatt Egyiptomban járt középiskolai tanárok hét heti utazás után már hazajöttek. A társaság az előre megállapított program szerint utazott. Megtekintették Egyiptomban az összes nevezetesebb ókori emlékeket. A thebei királysiroknál a híres egyiptológus, De Naville vezette a tanárokat s ismertette velük az újabb kori ásatások eredményeit. Kairóban a tanárokat Hertz Miksa hazánkfia, az arab mesetek főépítőmestere kalauzolta s úgy ő, mint a kairói magyarok szíves vendégszeretettel fogadták a tanárokat. A társaság egy része kirándult Palesztinába s a Holttenger környékére is. Goldzieher Ignác tanárnak érdekes kalandja volt Girgei egyiptomi község arab iskolájában, a melyben az előadás alatt látogatást tett. Goldzieher egy ideig nyugodtan hallgatta az iskolamester Korán-magyarozatát s azután ő maga kezdte a Koránt a tanulóknak fejtegetni. Az iskolamester ámult és bámult Goldzieher előadásán és sietve összehívta a község tanácsát az iskolába, hadd hallják a korán igaz bölcsességét. Goldzieher pedig tovább folytatta az előadást olyan hatással, hogy a tanács azonnal fölajánlotta neki a girgei iskola egyik tanítói állását s még akkor sem ált el szándékától, a mikor a meglepett Goldzieher megmondta nekik, hogy ő zsidó, tehát bajosan lehetne mohamedán iskolában tanító, ha jól tud is arabul. A tanács, mikor Goldzieher egész határozottan visszautasította a tanítóságot, mélyen elszomorodott. Az érdekes utról a társaság könyvet fog írni.

* **Vakmerő rablók.** Vakmerő rablást követett el tegnapelőtt este a »Csarnok« előtt két ismeretlen suhancz. Megtámadták nyílt utcán Varga János kocsi, s előbb mellbe verték, azután pedig erőszakkal elvették a zsebóráját. A rendőrség sejtje a tetteseket.

* **Temetés.** Tegnap délelőtt 1/2 11 órakor tették örök nyugalomra Papp Krisztina hült tetemeit. A temetésen, melyet Dencs János esperes plébános végzett segédlettel, sokan voltak jelen. A holttestet először az olasz plébánia templomba vitték s ott gyász misét mondtak az elhunyt lelkéért, s csak azután szállították ki az olasz temetőbe.

* **Czimadományozások.** Ő Felsége a király P á l y J á n o s kis görbői plébánosnak A c z é l J ó z s e f gyulakeszi plébánosnak és K a u s z l i D e z s ő papnevelőintézeti igazgatónak a veszprémi székes káptalan tiszteletbeli kanonokságát, S z e k e á k K á l m á n sárospataki esperes plébánosnak pedig a tanay-i ez. apátságot adományozta.

* **A főgymnázium halottja.** L a j k ó J á n o s mérnököt és családját mély gyász érte. A család kedvence: L a j k ó Gyula gyermekök 13 éves korában meghalt. Az elhunyt a nagyvárad-i főgymnázium IV. osztályába járt. Tegnap délután temették nagy részvét mellett a lakatos-utcai gyászszóltól.

* **A hajás ember.** Érdekes alak járt a rendőrségnél. Zömök alak, széles ábrázattal, nagy fején pedig akkora süveggel, mint egy szakajtó kosár. Így mutatkozott be a hivatalban:

— Én vagyok az a híres hajás ember. . .

Ezután két kezével leemelte a szakajtókosár nagyságu süveget, amely alól hajerdő tűnt elő. A homlok fölött háromszoros lépesözettel magasodott föl a tömört haj, a mely, amint megrázta fejét, lehullott az arczára és oly sűrűn elborította azt,

hogy csak orrcimpájából is alig látszott ki valami. A csoda ember aztán sebbel-lobbal összetömörítette a haját, amelyet számtalan tüvel, dróttal és kapocsossal tűzött össze. A hajás ember kijelentette, hogy bejárta a világ összes czirkuszait, »működött állatkertben is, de most egyedül akarja magát mutogatni, ezuttal azonban lemondott a váradi vendégszereplésről és a márcziusi nagyvásárra halasztotta azt.

* **Egy kiváló magyar hellenista emléke.** Szabó István akadémiai tagnak a kiváló hellenistának emléket akarnak állítani szülővárosában Rozsnyón. A Szent István társulat kebelében alakult szoborbizottság Holló Barnabás szobrásznál rendelte meg az emléket, a ki az öreg tudós mellsobrát már megmintázta. Az emléket bronzba öntve a rozsnyói főgimnázium udvarán állítják föl.

* **Gyanus kis leány.** Említést tettünk tegnap arról a nagy lopásról, a mit a napokban három vagyonos család házában elkövettek. Az egyik káros Schwarz Miksa, kitől 310 forint értékű ékszert loptak el egy 14 éves kis leányt gyanusít, — és úgy látszik elég alaposan, — a lopással. A kis leányt tegnap vallatni kezdte a rendőrőrmester; sokáig vonakodott a vallomástól, de végre azt mondotta, hogy a pinczébe rejtette el az ékszereket. Mikor azonban a rendőrőrmester elvitte magával a házhoz és mondta neki, hogy mutassa meg, hova tette, bevallotta, hogy hazudott. A vizsgálatot folytatják.

* **Kitüntetett Zenetanár.** Ő Felsége Szojtyari Nagy Károly debreczeni evangélikus reformatus kántort és zenetanárt, a zeneoktatás terén számos éven át kifejtett sikeres működése elismeréséül a koronás arany érdemkeresztel tüntette ki

* **Havas világ.** Mátyás napján, tegnap ismét belejutottunk a tél közepébe. A levegő megenyhült s a nehéz, sűrű felhőkből megeredt a hó. Előbb apró pihék szálltak, de aztán hatalmasan neki zúdult a hóesés, félóra alatt bevonván mindent fehér lepellel. Az utakon, közlekedési vonalokon hamar sár lett a fehér pihékből, de a háztetőkön megmaradt a hó addig, míg a komor felhők elvonulnak s megsemmisíti a meleg napsugár.

* **Megszökött a mostoha anyjától.** Érdekes kis vendég érkezett tegnap délután a vassuti vágányon a várad-velencei állomáshoz. Gyalog jött egy kis podgyászszal a vállán mindenütt a sinek mellett. Mikor az állomáshoz ért félve nézett körül, észrevétlenül akart elsonni, de az »András« sas szemei, majd dörgő hangja egy pillanat alatt a földhöz szegezték. Megállott és könyörögve nézett a félelmes alakra, a kinek nyájas kérdéseire megvallotta, hogy Varga Gyulának hívják, 11 éves és elszökött Bedő községből a mostoha anyjától, a ki rosszul bánt vele. A kis szökevényt haza toloncolják a falujába.

* **Körözések.** A nagyvárad-i rendőrkapitányi hivatal Elek Etel és Gróc Jozefa jogerős ítélettel büntetett pénztárosnőket országosan körözi.

x **Egyházi előjárók** (templomatyák) figyelmébe. Mai számunkhoz mellékelve adjuk a jóhírű J. B. Purger czégnél G r ö d e n b ö l (Tírol) kiadott képes árjegyzékét, melyet a magas klerus és templomatyák figyelmébe ajánl nevezett czég. Vállal templomi és házi oltárok készítését, valamint szentségtartóknak (Tabernakel) minden alakbani stylszerű kivitelét. Gazdag raktárral bír minden e szakmába vágó kellekek rajzai és fényképeiből, melyeket a megrendelőnek készséggel bemutatni kész; szállít k á l v á i a d o m b o r m ű v e k e t kerettel, tetszés szerinti tervrajz után; oltároakra alkalmazható szentjászolt mérték szerint, valamint nagyszabásu szent-sirokat is. Számtalan elismervénnyel és dicsérettel rendelkezik, úgy a magas klerus, mint az egyházi előjárók részéről, minélfogva a Purger czéget jó lélekkel ajánlhatjuk olvasóink szíves figyelmébe.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
 Sonnenwirth-féle bazarban Fő-utca,
 Kádár és Kiss cégnél Kishíd-fő,
 Kutasi D. papirkereskedésében Urí-utca,
 Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-platz,
 Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
 Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
 Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca,
 Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
 M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
 Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatók.

Irodalom és művészet.

— A magyarországi egyházi javak jogi természete. Ily című könyv jelent meg Budapesten Wajdits Nándor kiadásában. A mű szerzője Dr. Osztovics Gerő esanád-egyház-megyei áldozópap, ki behatóan tárgyalja az aktuális kérdést az említett füzetben, amelyre még visszatérünk.

Ezredéves kiállítás.

Occluscop a kiállításon. Olyan camera obscura-féle ez az occluscop. Az ember bejut egy sötét helyiségbe, amelynek a közepét egy nagy kerek megvilágított asztal foglalja el. Ezen az asztalon színes fotografikus képekben látható az egész környék, minden házával, fáival, minden alakjával. Az emberek, akiknek az arcvonásuk is pontosan látható, járnak-kelekednek s az eleven mozgó kép híven visszadája minden mozdulatunkat. S persze ez az érdekes kép minden pillanatban változik, ahogy künn az emberek összekeverednek, pavillonokba mennek, vagy jönnek. Megfigyelhetünk egy-egy jó ismerőst ezen a képen, attól a pillanattól, ahogy a területre lép s minden mozdulatát, minden cselekedetét apróra elmondhatjuk neki vacsoránál. Az occluscop a kiállítási falu elé kerül, a főbejáró közelébe, a sárosi ház elé. Körülbelül 25 kvadrátméter nagy épület lesz, egyiptomi stílusban. Széles, kényelmes bejárói lesznek, s belül négy teremre lesz osztva az épület, úgy hogy egyszerre négy helyen nézhetik az érdekes látványosságot, s körülbelül 600—700 ember fér el egy időben az occluscopban. A vállalkozó, aki az épületet emelteti és berendezé, 20 kr. belépő díjat szedhet majd a közönségtől. Az occluscop arra is jó, hogy az ismerősöket hamar és könnyű szerrel megkereshesse az ember a kiállításon, s esetleg arra is, hogy egy-egy gyanús alak viselkedését és cselekedeteit apróra megfigyelhessék.

Ünnepségek a kiállítás falujában. A már magában véve is érdekes kiállítási falut főképpen azok az ünnepségek fogják vonzóvá és falusi népünkre jellemzővé tenni, amiket ott hónapról-hónapra, az igazgatóság költségére fognak rendezni. Ez ünnepségek programját már meg is állapították s egyszersmind a szükséges előkészületeket is megtették, hogy a változatos és minden leírásnál tanulságosabb program teljes legyen. Így mindjárt májusban, a megnyitás hónapjában látható lesz a kiállítási faluban az ormánysági lakodalom, a sváb bucsu és a szerb lakodalom, az illető vidék népének részvételével. Júniusban a tregovai és bossáni román lakodalmat és az egri bucsut mutatják be, az előbbiben 25—30, az utóbbiban 50—60 résztvevővel. Júliusban az ünnepségek legérdekesebb pontját, a kalotaszegi lakodalmat rendezik, mely a mulatók festői ruhájával és változatos jeleneteivel nemcsak a külföldi vendégeknek, de nekünk is érdekes látványt fog nyújtani. Ugyanebben a hónapban lesz a szász lakodalom, míg augusztusban a krassó-szörénymegyei román és a brassómegyei csángó lakodalmat fogják bemutatni. A falusi lakodalmak sorát szeptemberben zárja be a kiállítás igazgatósága, a mikor a borsodmegyei matyó és beregmegei ruthén lakodalom fog lezajlani. A kiállítás berekesztése előtt októberben a zemplénmegyei hegyaljai szüreti ünnepség kedves képében gyönyörködhetik még a közönség s legjobb alkalma lesz megismerkedni a szüreti szokásokkal, a hegyaljai speciális szüretelő eszközökkel, érdekesebb szövegekkel és szövegfajtaival. Mindezeket az ünnepségeket a

maguk eredeti mivoltukban, összes jellemző sajátjukkal, az illető vidékről való polgárokkal és polgárokkel fogja rendezni az igazgatóság, szórakozást és hasznos néprajzi ismereteket nyújtva a kiállítás közönségének, mely a kiállítás falujában találja meg a legalkalmasabb helyet, hogy e kiállítás egyéb pazarlátivalainak szemlélésében kimerült kedélyét itt, az egyszerű népmulatókai közepett feleltesse.

Igazságszolgáltatás.

A borsodi főispán ügye. A boldvavölgyi vasut ügye újabb stádiumba jutott. Miklós Gyula volt főispán ügyvédje ugyanis tegnap nyújtotta be feljelentését Szabó József miskolci ügyvéd ellen a miskolci királyi ügyészségnél rágalmozás miatt. A feljelentés körülbelül harmincz ivre terjed s az egész ügyet részletesen tárgyalja. — Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy abban a bűnpörben, melyet Szabó József miskolci ügyvéd zsarolás címén indított Miklós Gyula ellen, a miskolci kir. törvényszék a vizsgálatot a feljelentésnek csak egyes pontjaira nézve rendelte el, míg több pontjára nézve annak elrendelését szükségesnek nem tartotta. A törvényszéknek e határozata ellen Polónyi Géza, mint Szabó József képviselője felfolyamodást adott be, a melyet aztán érdemleges elintézés végett a kassai kir. ítélőtáblához terjesztett fel. Az ítélő tábla ma döntött ez ügyben és a vizsgálatot a feljelentésnek azon pontjaira is elrendelte, melyekre nézve a miskolci kir. törvényszéknek más nézete volt.

Chászár Károly bűnügye. Jólézi Chászár Károly ellen, a ki mult év agusztus havában agyonlőtte Deutsch Lajost, a Haas és Deutsch cég főnökét, márczius 17-ére tüzte ki a törvényszék a végtárgyalást, melyet tekintettel ez általános érdeklődésre a sajtóbírósi nagyteremben tartanak meg. Elnök Czárán István táblai bíró lesz, a vádhatóságot dr. Halász Lajos alügyész képviseli, Chászárt pedig dr. Várady Károly országgyűlési képviselő védelmezi, míg a magánpanaszosok Eötvös Károlyt nevezték meg ügyvédjüknek. A tárgyalásra csakis jegyekkel lehet majd bejutni.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyvárad kir. törvényszék ma Nagy József elnökle alatt nyilvános ülést tart, melyen e következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Weisz Dávid sikkasztás vétsége.

Hirsch Bernát vétkez bukás vétsége.

Kopil Ilie hatóság elleni erőszak büntette.

Makucz Mihály és társa lopás büntette.

Abrucza Ferenc sikkasztás vétsége.

REGENY-CSARNOK.

Pénzért, tisztességért.

Neidegg L. után Dr. Margitai. 19

A leány előtt kezdett világos lenni a dolog.

»Hát ez lenne? . . .«

»Ez Kattenstädt,« egészíté ki Browning. Rövid idő óta tulajdonom; a tiéd lesz ama napon, amidőn mint Kattenstädt báróné bevonulsz ide.«

»Elengedhetlen ez a föltétel, bátyám? Kattenstädtnek eddig eszébe sem jutott megkérni engem.«

De tölem igen. Mielőtt elkezdte volna a manővert, tisztába akart jönni azzal, hogy mit remélhet. En azt mondtam neki, hogy ma este, midőn anyjához megyünk kérjen tőled választ.

A leány összeresztette »Oly hamar?«

»Gyermekem, az nem járja, hogy játszol a férfi szívekkel. Valahára határoznod kell. E kérőnek annyi az előnye, szépség, kedvesség, régi név, elég vagyon. Thalhern, amely egykor az övé lesz, nem megvetendő birtok.

Bessie rázta a fejét. »Hát könnyelműség?«

»Oh édes Istenem, a Kattenstädek urasághoz szoktak; nem oly könnyű szerény viszonyokba beletalálni magukat. Nekem egész

nyíltan elbeszélte elkövetett bolondságait. De ez most mind meg fog változni. A gazdagság meg fogja szüntetni a könnyelműséget.«

»De én olyan embert szeretnék, akire fölnézhessek, ez pedig félek, hogy hiu és felületes. Mondhatatlan nehéz lehet olyan emberrel élni, aki legnemesebb belső érzelmeink iránt még csak fogékonysággal sem viseltetik, de kineveti azokat. Így lehetetlen alá nem sülyedni az embernek.«

»Gyermekem, ilyen magasan szárnyaló gondolatok számára nincs hely az én egyszerű, vén koponyámban. En azonban azt hiszem, a jó asszony, ha elég esze van, nevelheti a férjét. Te jámbor vagy és többször beszéltél már nekem Sz. Monikáról; no annak is elég furcsa ember lehetett az ura.«

»No, de nekem nincs kedvem mindazt kiállani, a mit Sz. Monika át élt,« nevetett a leány, »hitványabb anyagból vagyok én alkotva. Jobban szeretnék én egy dolgos embert, mint ilyen elökelő dologkerülőt. Tudom, hogy kilép a katonai szolgálatból rögtön, mihelyt megházasodik, s hogy ha majd semmi dolga nem lesz, mit fog csinálni; Isten tudja. Miért ne mehetnék én egy képzett, okos emberhez, mint pl. . . Wesselhöft?«

Kr. Browning összerázkódott. Jóságos arca ellenséges indulatot mutatott.

»Nem is kellene nekem egyéb! Ravasz és kegyetlen volt az apja; ravasz és kegyetlen lesz a fia is bizonyosan. Nem messze esik az alma a fájától!«

»Apja? Mi rosszat tett neked az ő apja Frank bácsi?«

»Semmit gyermekem, de nem is tartozik rád, de egyet jegyezz meg: akárkinek szívesebben adnálak oda, mint ennek a Wesselhöftnek. Ellenben Kattenstädtnek . . . no de megmondom, miért óhajtom annyira ezt a házasságot; nagy köszönettel tartozom ennek a családnak.«

»Oh te kedves jó bácsi!« kiáltá letérdelve előtte, s szeméi közét tekintve. »Lásd ez mindent megváltoztat. Igazságtalan voltam irántad. Mindig azt gondoltam, hogy merő kevélységből hajtod ezt a házasságot, s az én büszkeségem azért támadt föl ellene. Tehát hála vezérelt? De most mondj el mindent, mondd meg, hogy válhatott egy Kattenstädt hasznodra. Tud erről valamit a főhadnagy?«

»Nem gyermekem nem tud róla semmit; de ne is tudja meg, te se mondd neki.«

»Miért titkolnám el előtte, ha majd férjem leend? Nem szabad megmondanom neki, hogy mindent neked köszönhetek? Nem szabad megmondanom, hogy siettel vissza Ausztráliából, midőn édes atyám halálhírére vetted? hogyan találtál haldokló anyám mellett keserves nyomorban? hogyan fogadtál föl, mint tíz éves leánykát engem és testvéreimet, kiket Isten oly korán magához szólított?«

»Talán legjobb lenne, ha hallgatnál róla!«

»Nem, nem kedves bátyám, vegyen el ugy, amilyen vagyok, éppen nem szégyenkezem a mult miatt, hadd tudja meg, mindegy nekem.«

»Jól van jól!« mondá rövid gondolkodás után Mr. Browning. »A magad életviszonyairól hadd tudjon meg mindent, amit csak meg akarsz neki mondani; de az én multamhoz semmi köze, s hogy te se mondhasd el neki, hát neked se mondd el többet. De ugye, aranyom, ha ma este megkér, nem fogsz vonakodni?«

»Nem nem kedves bátyám — de engedj, hogy hosszú legyen menyasszonyságom.«

»Ezt már végeztétek el egymás közt. En nekem is jobb lesz ugy. Akkorára rendbe lehet hozni ezt az elhanyagolt Kattenstädet; szöve műhely volt idáig s csak nagy áldozatokkal szerezhettem meg. Am, hogyha helyre lesz állítva, akkor be fog vonulni abba az én Bessiem, mint előkelő uri asszony, s én behunyhatom öreg szememeimet, ugyis olyan fáradtak azok már nagyon sokszor.«

IX

A nap lemenőben volt, s mély árnyékok vonultak a földre, mire nagybácsi és unokahuga a neurodei Kattenstädt-ház elé érkeztek, a leány zavartan s gondolatokba merülve, az öreg a legvidámabb hangulatban.

Kattenstädt, aki a kertben föl s alá járva szivarozott, eléjük sietett. Nagyon megindult-

nak látszék; Bessie jól látta, hogy bátyjával egyetértő pillantást váltottak s szíve dobogni kezdett. Az első üdvözlések után, melyek alatt Kattenstädt szokatlan melegséget tanúsított, bementek a fiatal tiszt elmondta nekik, hogy édes anyja a szobában türelmetlenül várja őket. Adél ellenben távol van, egyik testvérét ment meglátogatni. Ő maga intézte a dolgot ilyenformán: Adél kegyetlen szuró tekintete alatt nehéz lett volna neki Bessievel szemben, a tüzes, türelmetlen szerelmes szerepét játszani, s őt megkérni.

(Folyt. köv.)

T A V I R A T O K.

Munkácsy képei a kláallitáson.

Budapest, febr. 25. (Saját tud. táv.) Munkácsy Mihály összes képeit elküldi a kiállításra, a melyek számára külön díszcsarnokot fognak építeni az Andrássy-úton.

A millenniumi bizottság ülése.

Budapest, febr. 25. (Saj. tud. táv.) A millenniumi országos bizottság ma tartottameg ülést. Az ülésen heves szóváltásra adott okot a millennium programjának azon pontja, hogy a király június 7-ikén az összes főispánok hódoló küldöttségét fogadja. Az ellenzéki tagok élénken tiltakoztak az ünnepek programjának ezen pontja ellen. Ugron Gábor érthetetlennek mondja azt, hogy a főispánok mint külön szervezett had járuljanak a király elé, holott csak olyan állami hivatalnokok, mint a többiek. Apponyi Albert gróf egyenesen nevelésesnek találja a dolgot. Bánffy Dezső báró a felszólalásokra azt felelte, hogy a királynak jogában van azt fogadni, a kit akar. A kérdést az ellenzék még szönyegre akarja hozni, ha majd a ház elé kerül a dolog.

Sikkasztó állampénztárnok.

Belgrád, febr. 25. (Saját tud. táv.) Óriási szenzációt keltő hír futotta ma be a várost. Eleinte senki sem tudott bizonyost mondani, csak egy előkelő hivatalnok eltűnését és nagy sikkasztást emlegettek. Azután azt mondták, hogy a hír csak kacsa, mikor jött a botrányos eset híre illetékes helyről, hogy az állampénztár pénztárosa eltűnt s egy millió frankot sikkasztott.

K ö z g a z d a s á g.

Állattenyésztésünk fejlesztése.

II.

Azonban a mi teljesen kielégítő volt a múltban, nem az már sok részt a jelenben sem s anyival kevésbé lesz a jövőben.

A községi apaállatok és a közös legelők a tenyésztőket csak annyiban hozzák szolidaritásba, hogy közös apaállatokat és legelőhasználnak. Ezt a szoliditást jóformán csak akkor érzik, a midőn a közös apaállat költségeit s a legelődíjakat szedik be rajtuk. A szótban levő dolgoknál való érdekközösség nem jelenti egyúttal azt is, hogy az érdekeltek tenyésztésüket egyértelműleg vezetik, a tenyésztésnél és a produktumok értékesítésénél közös megállapodások szerint járnak el. Hiányzik tehát az állattenyésztés fejlesztésének előbb bővebben vázolt leghathatósabb eszköze. Nincs még az egyesek szerves kapcsolata s ennek alapján szabályozott, öntudatosan egyértelmű egyéni cselekvés. Sőt az egyéni cselekvés egyáltalán a minimumra zsugorodik, ha fölgondoljuk, hogy a községi apaállatokat a hatóságok gondoskodásából nyerik az érdekeltek s a közös legelő használatát és fentartását is hatósági közegek intézik.

Vagyis a kisbirtokosok között az állattenyésztés tekintetében fennálló érdekkapcsolat folyamánát képező mai intézmények csak arra elégségesek, hogy a kisbirtokos tehene is vessen borjút, koczája meddő ne maradjon, szóval annak is legyen tenyésztése; de a köztenyésztésnek regenerálására, modern nivóra emelésére nem.

Ezen vitális fontosságú cél elérésére csak azon intézményt tartjuk alkalmasnak, a mely organikusan egyesíti a kis anyagi és szellemi erőket, irányt szab és rugókat ad az egyéni cselekvésnek: t. i. a szövetkezést.

Bármelyik állatnem tenyésztésére kétféle módon alakulhatnak szövetkezetek. Az egyik szerint a tagok anyaállat-állománya megmarad a maga tarkaságában, csupán az apaállat beszerzése, használata, a tenyésztés és értékesítés, esetleg a legelő megszerzése képezi a szövetkezés tartalmát. Ezeknél a szövetkezeteknél az állatállomány fokozatos nemesítése képezi a célt. Viszonyaink között a szövetkezés ily módjának van nálunk a legnagyobb tere. A másik módnál a tenyésztés tisztá véreben történik; ez nagyobb befektetéseket haladottabb gazdasági viszonyok között élő tagokat föltételez, de az előbb említettél természetesen sokkal nagyobb eredményeket ér el. Az állattenyésztési szövetkezetek ezen két módjára minden állatnem kooperatív tenyésztésének fejtegetésénél utalni fogunk.

A lótenyésztés terén az állam igen nagy segítségére van a kistenyésztőknek, a fedezett állomások nagy mén-apparátusával. A ménevelés és tartás nagy költségeit és rizikóját teljesen az állam viseli hazánkban s a kistenyésztő igen csekély díjért jut ménlóhoz. A lóértékesítés igen meg van könnyítve az által, hogy a hadsereg és az állam ugyszólván minden sikerültebb csikót vagy lovat megvásárol.

A fennálló rendszer hiányai azonban az újabb időben mindinkább érezhetőbbek jelentkeznek. Fedezett állomást nem lehet minden községben létesíteni. A ménlóhoz való jutás tehát igen sok tulajdonosra nézve nehézségekkel jár. A kanczák igen nagy százaléka meddőn marad.

Nem kisebb baja lótenyésztésünknek az, hogy a legnagyobb piaczi forgalommal bíró kocsilovakban mindeddig nem fejlődött ki egyetlen egyöntetű tájfelleg sem s a keresletnek egész sereg vásárt vagy istállót kell összejárni, míg egy fogatot összeállithat.

Az állam a méntelepek tenyészanyagának elosztásánál figyelemmel van ugyan arra, hogy oly vidékekre, a hol a tenyésztés már megállapodott irányban halad és kanczaanyag egészben véve egyöntetű, kizárólag csak ezen anyagnak és iránynak megfelelő mének adásának ki a fedezett állomásokra. Az ilyen vidékek azonban kivételesek és elenyésző csekély számban vannak. A legtöbb fedezett állomás vegyes.

Mindezekben a bajokon csak a tenyésztési céltudatos eljárásnak a szövetkezés által való terjesztése segíthet. A mezőhegyesi ménes katonai parancsnoksága, az ezen ménesben kifejlesztett jelleg terjesztése céljából oly szövetkezetet alakított, melynek tagjai kötelezték magukat lótenyésztésüknél következetesen azonos jellegű ménlókat használni. A szövetkezés ezen módja mellett a tenyésztő minden befektetéstől ment, csupán tenyésztési eljárását köti meg.

A tenyésztőknek közös ménló beszerzésére való szövetkezése sem jár különösebb megterheléssel, mert az állam évenként bizonyos számú mént három évi részletfizetés mellett, olcsón ad el köztenyésztési célokra.

A községek újabb időben kezdik használni ezen előnyt, mely azonban egyöntetűen, közakarattal megállapított eljárás nélkül sem konstans tájfelleg kifejlődését, sem a produktumok jobb értékesítését nem eredményezheti. Csakis a szövetkezeti szervezet alkalmas arra, hogy a tenyésztés irányát, a beszerzendő mén jellegét és lényeges tulajdonságait megállapíttassanak; a tenyésztésre használható kanczák minimális minőségét, később pedig lényeges tulajdonságait meghatároztassanak s ekként a tenyésztők megfelelő kanczaanyag tartására szoríttassanak, — illetve meg legyen akadá-

lyozva az, hogy a mének tenyésztésre való használata absolute haszontalan kanczákra is pazaroltassék. A lónevelésnél oly fontos csikólegelők létesítésére is alkalmasabbnak tartjuk a szövetkezeti szervezetet, mint a mostani módot, mely mellett a csikólegelők ügye, tetemes állami segélyek mellett is lassan halad előre. Az állattenyésztési szövetkezetek legfejlettebb alakjáról, a telivérttenyésztést propagáló szövetkezetekről viszonyaink között a köztenyésztés szempontjából szólnunk fölösleges.

A lótenyésztési szövetkezetek alakítását most, a midőn a nagy állami támogatás a tenyésztőket aránylag igen kedvező helyzetbe hozza, nehéz feladatnak tartjuk. A kistenyésztőknek — hogy ugy mondjuk — napi szükségletét az állam kielégíti; messzebb menő, bármennyire hasznos és fontos célokra bajos azokat megnyerni. Lótenyésztési szakszervezetünk azonban hivatásának magaslatán áll; már is érzi, hogy a lótenyésztés érdekében hozott állami áldozatok elérték véghatárukat s hogy a tenyésztés gondjaiban az érdekelteknek hovatovább nagyobb mértékben kell partícipálni s már is határozott jeleit veszszük ki annak, hogy ezen szakszervezet a lótenyésztési és értékesítési szövetkezetek létesítésére a munkát megindította.

Lényegesen eltérők a viszonyok az előbb vázoltaktól a szarvasmarha-tenyésztésnél.

Az állam segítő keze itt csupán 1—200 tenyészbikának évenként ingyen vagy részletfizetésre való átengedésséig terjed. Ennélfogva több is a szövetkezés által orvoslandó baj. A tenyésztők igen nagy része egyáltalán nélkülözi a tenyészbikát; sok helyütt, a hol van is ilyen, a semminél nem sokkal többet ér, mert beszerzése a többé-kevésbé szakértően és lelkiismeretesen eljáró községi előjárásra van bízva. Megállapodott s céltudatosan követett tenyészirányról és eljárásról szó sem lehet. A közös legelők ápolás nélkül zsaroltatnak ki. A husra való értékesítés közvetítésére szorul; tenyésztésre alkalmas anyag alig állithatik elő.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvény, a midőn minden községet kötelez arra, hogy bizonyos minimális tehénlétszám mellett, a megállapított tenyésziránynak megfelelő bikát tartson, az elsorolt bajok mindenikén nem segít. Megint csak a szövetkezésben látjuk a panaceát, a mely a szarvasmarha-tenyésztésnél, mint azt bevezető sorainkban érintettük, a külföldön kitűnően bevált.

Kisiparosok hitelügye.

Dániel Ernő a képviselőházban a kereskedelemügyi tárca költségvetésének tárgyalásakor mondott beszédében felemlítette, hogy a kisiparnak hitelképességét emelnünk kell. A nagyobb vállalatokat meg kell fosztanunk a segélyezésükre fordított összegektől és ezzel az iparosok helyzetén javítani. A miniszternek most alkalma van, programjának e pontját megvalósítani.

Ugyanis a fővárosi kisiparosok vasárnap délelőtt szép számmal jöttek össze az új városháza nagytermében, hogy a kisiparosok hitelszövetkezeteinek állami támogatásban részesítése végett a kereskedelemügyi miniszterhez intézendő emlékirat szövegét megállapítsák. Ennek tervezetét Horváth János dr. ipartestületi biztos készítette és olvasta fel s abban a következő lényegesebb pontok foglaltatnak: A budapesti iparosok kérik a minisztert, hogy a kisiparosok hitelügyének országos szervezését kezdeményezze s annak keresztülvitelét közvetítse. Kérik, hogy létesíttessék állami támogatás mellett egy országos intézmény s ennek középponti közege egyrészt egyesítse országos szervezetté a már létező s még létesítendő ipari szövetkezeteket, azokat helyes irányban vezesse és a kisiparosokat a szövetkezeti ügyek helyes kezelésébe begyakorolja; másrészt pedig hasson oda a középponti közeg, hogy az országosan szervezendő ipari szövetkezetek és ezek útján a kisiparosok a lehető legolcsóbb kamatláb mellett megfelelő mennyiségű hitelhez jussanak; mindaz pedig akként kezdeményeztessék, hogy az állam a maga részéről a rendelkezésre álló állami pénzekből vagy az országos kereskedelmi és iparalapról megfelelő összeget bocsásson az országosan szervezendő kisipari hitelszövetkezetek rendelkezésére. Az ipari hitelszövetke-

zetek terjedésének és szervezésének alkalmas közegeül a memorandum rámutat a már létező 290 ipartestületre, melyek az ipartörvény értelmében amugy is hivatvák tagjaik anyagi érdekeinek szövetkezetek alakítása által való előmozdítására s ha az anyagi támogatás kézbesítve lesz az ipartestületek azonnal 100-200 kézipari hitelszövetkezetet állítanak. A gyűlés a memorandum szövegét elfogadta s elhatározta, hogy azt márcz. 2-án egy nagy küldöttség nyújtja át a miniszternek.

Terménytőzsde.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 25.

B u z a tavaszra, bácskai	7.15
> tavaszra, északi	7.17
> szeptember-októberre, bácskai	6.87
> szept.-okt.-re északi	6.88
R o z s tavaszra, bácskai	6.36
Rozs tavaszra, északi	6.37
T e n g e r i június-juliusra, bácskai	4.33
> jun.-jul.-ra, északi	4.34
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	11.20
> aug.-szept.re, északi	11.30

Bécs, február 25.

B u z a tiszai	7.50-7.80
> bányási	7.30-7.65
> bácskai	7.30-7.60
> szokványúru őszre	7.43-7.45
> szokványúru tavaszra	7.20-7.22
R o z s tiszavidéki	6.95-7.10
> szokványúru őszre	6.37-6.39
> szokványúru tavaszra	6.70-6.72
T e n g e r i magyar	4.70-4.50
Z a b, magyar kereskedelmi	6.40-6.55

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. február 25-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122.40
Magyar koronajárdék	99.10
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.25
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	102.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.10
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	154.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.50
Osztrák járdék papírban	101.—
Osztrák járdék ezüstben	101.—
Osztrák járdék aranyban	121.75
Osztrák korona járdék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	148.25
Osztrák magyar bankrészevény	1000.—
Magyar hitelbank részevény	423.—
Osztrák hitelintézeti részevény	380.75
Osztrák-magyar államvasúti részevény	371.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	956.—
Német birodalmi márka	59.05
London vista	120.80
Páris vista	47.85
20 márkás arany	11.80

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

Eladó vizimalom.

A nagyváradi I. sz. káptalan tulajdonát képező, Biharmegye Rontó községében a Pecze folyó által hajtott három kőre berendezett vizimalom a vele egy telken levő molnárház és istállóval együtt, nemkülönben a »Kizmalom« néven ismert leszerelt malom örök áron eladó.

Felkéréstnek azért venni szándékozik, hogy zárt ajánlataikat f. évi márczius hó 27-ig alulírottánál terjeszteni sziveskedjenek, ahol is az eladás feltételei is megtekinthetők.

Nagyvárád, 1896. február 18.

Papp Imre,

a nváradi I. sz. kápt. uradalom főtisztje.

— Utánnomás nem díjazatik. — 51 1-0

A II. Magyar Osztály-Sorsjáték

sorsjegyei kaphatók a

→ Biharmegyei Takarékpénztárnál. ←

Főtiszt. lelkész urak figyelmébe!

A Szent László-könyvnyomda

részvénytársaság

papir-, irodaszer- és nyomtatvány raktárában

folyton kaphatók a következő

egyházi nyomtatványok:

Bevételi napló 10 iv	18 kr.
Kiadási » 10 iv	18 kr.
Egybekeltek anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Kereszteltek anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Meghaltak anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
A róm. kath. szent hitre megtértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
A róm. kath. anyaegyház kebeleiből más felekezetekhez eltértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Házasságra egybekeltek kivonata 100 db	65 kr.
Kereszteltek kivonata 100 db	65 kr.

Meghaltak kivonata 100 db	65 kr.
Jelentés alapítványokról 10 iv	30 kr.
Gyontató-cédula 500 drb	1 frt 25 kr.
Eljegyzési értesítő 10 darab	20 kr.
Családi értesítő 10 drb	25 kr.
Évi jelentés iskolákról 5 példány	50 kr.
Születési és kereszteleési jegy 50 db	25 kr.
Esketési jegy 50 darab	25 kr.
Esperes látogatási jkv 5 példány	50 kr.
Iktató könyvi 10 iv	25 kr.
Templomi leltár 10 iv	25 kr.
Catalogus liberorum 10 iv	25 kr.
Kereszteleési Emlék 100 darab	60 kr.
Bérmáltak jegyzéke 10 iv	35 kr.
Fehér kiv. finom hivatalos levélpapír 34/42 cmt. czimirattal 100 iv 1 frt 50 kr.	
Hivatalos levélboríték 12/80 cmt. barna vagy szürke 200 drb czimnyomással 1 frt 50 kr.	
100 névjegy	1 forint.

Viaszkos vászon írómappa
1 frttól 1 frt 20 krig.

HIRES, VALÓDI 301 19-33

MARIACZELLI GYOMORCSÉPPEK.

Készíti BRADY KÁROLY, „Az őrangyalhoz“ címzett gyógyszerárában
Kremsierben (Ausztria, Morvaország.)

Ezen kitünő gyógyhatással bíró cseppek, melyek nevezetesen **gyomor- és altesti bántalmak, gyomorgörcs és kolikánál** évek hosszú során át asználtattak úgy felnőtteknél mint gyermekeknél, s melyek étvágyhiánytól oly hathatósan bizonyultak, ma-radandó hírnevére tettek szert, sőt még híres orvosok érdekeit is előmozdították.

A legtöbb betegség rontott gyomor és étvágyhiányból keletkezik, mely betegségektől — különösen az alant felsoroltaktól — a cseppek használata szerencsésen megóv, ha csak belőlük háromszor naponta csupán egy kávéskanállal veszünk.

A máriaczellő gyomorcseppek hatása a következő esetekben túlhálad minden más szert, különösen étvágyhiány, rosszszagú lehelet, gyomorgyengeség, szelek, felbőfögés, kolika, gyomorkatharus, gyomorgégés, aránytalan nyálkakepződés, sárgaság, utálat és hányás, fofajás, ha a gyomortól ered, gyomorgörcs, székszorulás, eldugulás, a gyomor túlterhelése ételek és italok által, májlep- és vesebetegségekénél (aranyér).

Ezen cseppek több mint 200 év óta azon tapasztalást nyújtottak, hogy a legtöbb gyomor és altesti bántalmakat gyógyítják, sőt még hosszú több mint 100 éves életkorra segítettek.

Ambrosius pater, a ferenczi klostornak egy apátja Szíriában a Carmel-hegyen volt feltalálója, miért őt egész Szíriában és Palesztinában csodálták, ki ott segített, a hol már segítség lehetetlen volt. Ő maga használván ezen cseppeket, 107 évet élt atyja és anyja pedig 110 évet. Ezen szert halála után egy rokonnak örökölte, pater Servien konstantinápolyi pap, ki ezt mint titkos szert kevésnek nyújtotta s csak később szintén egy rokonuk, ki az orvosi pályán Rómába volt, ismét megalkotta régi megérdemelt hírnevét.

Pater Gregor, főtisztelendő apát az athosi kolostorban 98 évet élt és egy másik apát ugyanezen kolostorban 102 évet. A muranói invalidus szállodában 1838-ban meghalt egy 100 éves tiszt, Kováts János, ki tényleg hosszú életét ezen cseppeknek köszönhette. Erzsébet hercegnő Innsbruckban, kit a legtöbb orvos gyógyíthatatlannak mondott, ezen cseppek használata által még sok évet élt.

Ilyen tények mellett ezen cseppek eleinte csak kolostorokban, később kórházakban és Európában legtöbb városában mint megbecsülhetlen szer a legjobb sikerek mellett használtattak. Végül még megemlítendő, hogy ezen cseppek — melyek sok híres orvos által elismertettek — alkatrészei minden más orvosság vegyeit nem képezik, hanem különféle szerencsésen megválasztott délszaki növények preparált nedveit, melyeket évente a Libanon hegyén Kis-Ázsiában gyűjtenek és mindig friss állapotban Európába lesznek küldve.

A máriaczellő cseppek gyöngédleg oldólag hatnak, igen kellemes keserű ízzel bírnak és reggel éhgyomorra, továbbá ebéd előtt és este lefekvés előtt egy-egy kávéskanállyal bevendők (gyermekeknek csak egy 12-madrésnyit kell adni) és friss vízzel vagy vizezett borral lebbentendők. Bevetel n e cseppek az egész életrendszernek élénkességet, erőt és bátorságot kölcsönöznek. Meg kell még jegyezni, hogy e cseppek folytonos használata által a fennb ídezt betegségek bármelyike 2-4 hét alatt teljesen megszűnik. Magától értetődik, hogy e mellett szigorú életrendet kell követni.

Használati utasítás. Lelkiismeretlen hamisított csekélyebb értékű praeparatúmatok ugyanazon, vagy hasonló név alatt áruba boesátani s azokat valódi Máriaczellő gyomorcseppeként eladni. Mindenkit óva intünk ezen hamisítványok megvásárlásától, nehogy azok használata káros következményeket vonjon maga után.

A több mint 200 év óta ismert valódi Máriaczellő gyomorcseppek a legnagyobb gyógyerővel bíró növényekből készülnek s valódiságuk jeléül vörös az idenyomatott vélyjegy s alávással ellátott papírba van csomagolva és a minden üveghez mellékel a használati utasításon meg van jegyezve, hogy Gusek H. Kremsier-i nyomdájában készült.

Egy üveg ára 40 kr. — Kettős üveg ára 70 kr.

A híres, valódi Máriaczellő gyomorcseppek a következő gyógytárakban kaphatók.

Magyarországon: Budapest, Török József király-utca, Petri Ottó, Székely A., Budai Emil, Városházter 9. Buttyán Tomcsányi L., Abony, Lukács Gy., Apáti. Rátaj Th. Apáczs, Bonomy Antal, Arad, Ring Lajos, Kiss István, Schöffler A. Aranyos-Maróth, Bittó Károly, Aszód, Dózsa A. Baja, Hollósy József, Nagy Sándor, Bánfalvy, Aaró András, Baranya-Selye, Uwira Fr. Barcs, Kohut Sándor, Béla, Tunner János, Berettyó-Tjfalu, Tamási G., Bicske, Güllner Károly, B.-Csaba, Varság, B.-Gyarmat, Cserevnyák Gy., Kanitz Odón, B.-Mágócs, Szép Géza, B.-Szarvas, Bugyis A., Bonyhád, Kramlin József, Bazin, Meisl Fr. Czegléd, Bohus Ed., Zala, Csáková (Temes), Toldy Sándor, Cseney, Rüter J. Csepreg, Kukas Mihály, Cs.-Somorja, Barta T. Debreczen, Göltl Nándor, Tóth Béla, Mihalovics István, Dr. Rotschnek Emil, Tamassy Balás, Delta, Braumüller E., Diószeg, Vadnay Ignác, Dobsina, Trécher, Dollova, Kos József, Dorozsma, Karcsay Károly, Duna-Pataj, Mndra Pál, Enying, Adler Emil, Eperjes, Makowicki, Molitorisz István, Eger, Irgalmas barátok, Küllner L. özvegye, Buzáth L. Ermihályfalva, Mátyás István, Ersekújvár, Mészáros, Felka,

Cornides K. Fekete Ardó, Sztepmák Géza, Fiume, Mizzán A. Pécs, Irgalmas barátok, Zsigi László, ifj. Erreth János, Sipőcz stván, Göbel Kálmán, Gödöllő, cs. és kir. udv. gyógyszerár. N.-Beeskerek, Kellner J. Moczkovcsák D. Nagy-Kani zsa, Prager Béla, Belusz Lajos, Nagy-Kikinda, Neuhold Károly, Panajoth Sándor, Nagy-Leker, Bolyos Gyula, Nagyvárád, Ember E., Molnár Lajos, Nyíry György, Hering Sándor, Győrött, Mehlschmiedt J., Hadház, Farkas Odón, Hajós, Martinovich J. Hatzfeld, Holcz Mátyas, H.-M.-Vásárhely, Berocz Péter, Kiss Gyula, Németh L. Holics, Mülbauer R. J., Homona, Szekerák Ambrus, Hosszufalu, Jekelius G. Hosszu-Pályi, Sárosy Imre, Huszt, Keresztes József, Igló, Gärtner Fálman, Ipolyság, Berkó István, Jászberény, Merkl J., Csaba, Horváth Kálmán, Kalocsa, Horváth Károly, Káloz, Jeges Antal, Kápolna, Egerlaud K., Kápolnás-Nyék, Hankóczy E. Kaposvár, Czollner, Pataky Andor, Kapuvár, Vavreskay János, Karánsebes, Müller J., Ristic, Kassa, Gálík Géza, Mogy Gusztáv, Molnár Lipót, Wandraschek Károly, Kecskeném, Katona, Molnár, Farkas J. Bódogh F. Kékes, Scheint A. Késmárk, Genersich Károly.